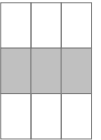

Datum: 11.05.2014
Medij: Dnevnik
Rubrika: Novi Sad
Autori: Redakcija
Teme: Galerija Matice srpske u Novom Sadu

Napomena:
Površina: 450
Tiraž: 0

Naslov: Nauka u službi zaštite umetnika

Strana: 16

У „ОТВОРЕНОМ АТЕЉЕУ” ГАЛЕРИЈЕ МАТИЦЕ СРПСКЕ

Наука у служби заштите уметнина

Колико је конзервација и рестаурација уметничких дела сложен и захтеван поступак коме претходе у правом смислу речи научна истраживања, стручна и шира јавност имале су прилику минуле седмице да сазнају у склопу “Отвореног атеља” у Галерији Марице српске, у којој је читав тим стручњака испитивао зографске иконе са територије Карловачке митрополије уређајима, од којих неки подсећају на медицинске апарате. Намера ове установе била је да кроз “Отворени атеље” један сегмент рада конзерватора, који сам по себи није нарочито видљив јавности јер се одвија “иза завесе”, а посебно онај који спада у сферу научних испитивања који се ретко ради и не може видети, учини доступним широј публици. За ову годину био је то први отворени атеље, током лета може се очекивати други, на ком ће посетиоци моћи да сазнају више о чишћењу иконе великих димензија са иконостаса Арсе Теодоровића из цркве у Будиму. Трећи ће заправо бити презентација радова из прве фазе конзервације будимског иконостаса.

- Отворени атеље је уобичајена пракса музеја у свету који желе да јавности пруже прилику да види оно што конзерватори сматрају да је занимљиво, а није у класичној музејској понуди - каже конзерватор-рестауратор и помоћник управника Галерије Матице српске Даниела Королија Црквењаков. – У оквиру овог атељеа приказали смо две методе испитивања уметничких дела, у конкретном случају икона, које Галерија Матице српске у сарадњи са Покрајинским заводом за заштиту споменика културе, Централним институтом за конзервацију и Институтом за нуклеарне науке Винча, ради. То је почетни стадијум испитивања недеструктивним методима. По савременој методологији конзерваторског рада, ово је прво што се ради приликом конзервације.

Инфрацрвена рефлектографија и XRF спектрометрија су методе које су сви они који су посетили овај атеље протекле седмице могли да виде на делу. Прва спада у имидинг методе, специјалне фотографске методе. Ради се уз помоћ опреме која детектује одговор на осветљавање иконе или

Изложба у Италији

Иконе које су биле предмет прошлонедељног истраживања део су богате збирке Галерије Матице српске, која систематски, део по део свог фонда проучава. То су зографске иконе из прве или с половине 18. века које ће чинити поставку изложбе, која у октобру треба да буде отворена у Италији.

У току те изложбе у непосредној близини Перуђе испитиваће их и стручњаци са тамошњег Универзитета, са којим Галерија Матице српске има развијену свестрану сарадњу. Биће то наставак испитивања започетих у оквиру овог атељеа, у ком је од 30 икона, одабраних за изложбу, издвојено и обрађено 10 најрепрезентативнијих. По завршетку снимања следи анализа резултата која може да потраје месецима. Уколико се установи да нису добијени очекивани резултати, онда се користе и друге комплементарне методе.

Фото: Р. Хашић

Тим стручњака испитивао зографске иконе са територије Карловачке митрополије

слике инфрацрвеним светлом. Најчешће се користи не би ли се учинило видљивим оно што је оку иначе невидљиво при нормалном светлу, као што су припрени цртежи, детаљи који могу бити скривени испод неких тамних слојева.

- Свака метода има ограничења, па и ова, иако је најшире коришћена - каже Даниела. - Морају бити испуњени сви услови да бисмо добили добар или очекиван резултат. Да би се инфрацрвеном рефлектографијом добио лепо читљив припремни цртеж

мора и тај цртеж бити урађен материјалом који добро апсорбује то зрачење. Друга метода коју смо овде демонстрирали јесте XRF спектрометрија при којој се користи рентгентско зрачење које се усмерава ка одређеној тачки на икони. Та апаратура има детектор за детектовање одговора материјала који се на компјутеру одсликава као спектар, који стручњаци накнадно интерпретирају. Ову апаратуру је развио Институт за нуклеарне науке Винча и то је за сада једини такав апа-

рат у Србији, а овом методом се утврђује палета пигмената зографских икона и тако употпуњује база података о материјалима иконописаца, развоју сликарске технике, о постепеном увођењу савремених пигмената.

По речима Даниеле Црквењаков, предност овог атељеа је у томе што су током њега коришћене две апаратуре, са којом ради мали број стручњака, па је то прилика и да се упореде резултати до којих се дошло уз њихову помоћ.

Током ових испитивања стручњаци су истовремено и одговарали на питања публике коју су, како се и очекивало, највише чинили студенти. Највећи интерес показали су студенти са одсека хемије на Природно-математичком факултету, затим са Технолошког факултета, професори са Универзитета. Радећи свој посао који је у научном смислу изузетно значајан, конзерватори су овом приликом дали и допринос афирмацији нашег уметничког блага.

З. Милосављевић